

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 85 0 П 089009 21 Рев
Бања Лука, 18.3.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља З.Ц. из Д., кога заступа С.Г., адвокат из Б.Л., против туженог Град Д. кога заступа Правобранилаштво Републике Српске, ради накнаде штете, вриједност спора 47.181,02 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 П 089009 21 Гж од 19.10.2021. године, на сједници одржаној 18.3.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично усваја, пресуда Окружног суда у Добоју број 85 0 П 089009 21 Гж од 19.10.2021. године преиначава у дијелу одлуке о накнади штете за душевне болове због умањења животне активности тако, што се жалба туженог дјелимично усваја, пресуда Основног суда у Добоју број 85 0 П 089009 20 П од 4.6.2021. године у том дијелу преиначава и накнада овог вида штете се снижава са износа од 12.000,00 КМ на износ од 4.000,00 КМ, а накнада трошкова поступка се снижава са износа од 299,84 КМ на износ од 1.775,50 КМ.

У осталом дијелу (одлуке о накнади штете за претрпљене физичке болове, претрпљени страх и накнади штете за трошкове лијечења), ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 089009 20 П од 4.6.2021. године, обавезан је тужени да тужитељу накнади нематеријалну штету на име душевних болова због умањења животне активности, у износу од 12.000,00 КМ; на име претрпљених физичких болова, у износу од 4.200,00 КМ; и на име претрпљеног страха, у износу од 3.200,00 КМ, са законском затезном каматом од 4.6.2021. године до исплате и материјалну штету за трошкове лијечења у износу од 249,18 КМ, са законском затезном каматом од 5.6.2020. године до исплате, а одбијен је захтјев за накнаду штете преко досуђених износа и обавезан је тужени да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 2.992,84 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 П 089009 21 Гж од 19.10.2021. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава одговора на жалбу.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и одбије захтјев, уз обавезу тужитеља да му накнади трошкове поступка.

Тужитељ у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбаци као недозвољена.

Одредбом члана 237. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 61/13, даље: ЗПП) прописано је да ревизија није дозвољена ако вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази 30.000,00 КМ, а у привредним споровима 50.000,00 КМ. Према ставу 3. овог члана у случајевима у којима ревизија није дозвољена према одредби става 2. овог члана, странке могу поднијети ревизију против другостепене пресуде ако одлука о спору зависи од рјешења неког материјално правног или процесно правног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, а нарочито у случајевима прописаним у члану 237. став 3. тачке 1. до 3. ЗПП.

У конкретном случају, у којем се тужбени захтјев односи на новчано потраживање, за оцјену дозвољености ревизије није од значаја вриједност предмета спора коју је тужитељ означио у тужби, него се вриједност побијаног дијела правоснажне одлуке одређује према усвајаућем дијелу правоснажне пресуде.

Другостепеном пресудом, која се побија ревизијом жалба туженог је одбијена и потврђена је првостепена пресуда којом је усвојен тужбени захтјев у укупном износу од 19.649,18 КМ.

Како вриједност побијаних дијелова правоснажне одлуке не прелази 30.000,00 КМ, сагласно члану 237. став 2. ЗПП, ревизија није дозвољена.

У изјављеној ревизији тужени тражи одлучивање по ревизији у смислу одредбе члана 237. став 3. тачка 2. ЗПП наводећи, да је схватање изражено у побијаној одлуци у погледу висине накнаде штете за душевне болове због умањења животне активности, у супротности са орјентационим критеријима Врховних судова у Ентитетима и Апелационог суда у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине за одређивање накнаде овог вида штете, усаглашеним на Панелу за уједначавање судске праксе из грађанске области одржаном 17.3.2016. године, па како је схватање другостепеног суда изражено у побијаној пресуди у супротности са заузетим схватањем наведених судова о том правном питању, по оцјени овога суда, испуњени су услови из наведене одредбе за дозвољавање изузетне ревизије.

Ревизија је дјелимично основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи накнаду нематријалне и материјалне штете коју је претрпио повређивањем дана 6.6.2017. године.

Расправљајући о постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је тужитељ критичног дана приликом одласка на посао у Д., Улица ..., наишао на – наизглед затворени шахт па је, с обзиром да је исти „попустио“ пропао у шахт, којом приликом је задобио тјелесне повреде слабинског дијела кичме (прелом првог и другог слабинског пршљена), које је вјештак ортопедске хирургије и трауматологије прим.др. М.Л. квалификовао, тешком тјелесном повредом; нагњечење десне надколјенице, лијевог кољена и десне шаке, квалификоване од стране истог вјештака, као лака тјелесна повреда,

што је имало за посљедицу умањење животне активности од 20 %, при чему је вјештак навео да је, што се тиче ортопедске стране, лијечење тужитеља завршено и да би тужитељ требао избјегавати дужи ход, дуже стајање и дуже сједење; да је вјештак неуропсихијатар прим.др. В.К. квалификовао претрпљене физичке болове и претрпљени страх, при чему је нашао да повређивање тужитеља има за посљедицу душевне болове због умањења животне активности у степену од 20 % , која је трајна - лаког степена; и да је тужитељ тужбу у овој правој ствари поднио 8.6.2020. године.

Налазећи да није основан приговор туженог о недостатку пасивне легитимације првостепени суд је закључио, да тиме - што је Одлуком о водоводу и канализацији број 01-013-50/16 од 29.2.2016. године („Службени гласник Града Д.“, број 1/16), водоводну мрежу до водомјера..., повјерио на управљање и одржавање В. а.д. Д., није пренио и одговорност за штету насталу трећим лицима усљед квара или неодржавања опреме и инсталција које служе за вршење те комуналне услуге. Стога је, цијенећи интензитет и дужину трајања наведених видова нематеријалне штете и посљедице повређивања и околност да је тужитељ имао материјални издатак на име трошкова лијечења, чија се накнада овдје тражи, позивом на одредбе члана 2. став 1. тачка а) и б) Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11 и 100/17, даље: ЗКД) и члана 200. став 1. и став 2. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), усвојио захтјев тужитеља као у изреци пресуде, а преко тога износа је захтјев одбио и обавезао је туженог да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 2.992,84 КМ.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда па је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда није у свему заснована на закону.

У овом ревизијском поступку спорно је, да ли је другостепени суд правилно примијенио материјално право када је тужитељу досудио накнаду за душевне болове због умањења животне активности, а како је у овом случају дозвољена изузетна ревизија, у ситуацији када се ревизијом оспорава и основ одговорности туженог, овај суд ће се бавити и тим спорним правним питањем.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда које је прихватио и другостепени суд, до повређивања тужитеља је дошло на начин, да је тужитељ крећући се тротоаром (као јавним добром), у Улици ..., у Д., пропао у шахт, који служи за испоруку воде или за одвођење отпадних вода, што се у смислу одредбе члана 2. став 1. ЗКД сматра, комуналном дјелатношћу од посебног јавног интереса. Организовано обављање комуналних дјелатности, обезбјеђују јединице локалне самоуправе (члан 6. став 1. ЗКД), које за обављање те и других дјелатности од јавног интереса, могу основати јавно комунално предузеће (члан 7. истог закона). По ставу 4. члана 7. ЗКД, јединице локалне самоуправе, дају даваоцу комуналне услуге на управљање, кориштење и одржавање комуналне објекте и уређаје индивидуалне и заједничке комуналне потрошње. Сагласно одредби члана 7. став 1. ЗКД, тужени је наведеном Одлуком основао В. а.д. Д., коме је повјерио обављање комуналне дјелатности, коју прописује одредба члана 2. став 1. тачка а) и б) тог закона. Према одредби члана 4. став 2. те Одлуке, водоводна мрежа до водомјера, јавна канализација и хидрантски уређаји, су власништво туженог, а повјерени су на управљање и одржавање а.д. В. Д.

С обзиром да је обављање комуналних дјелатности за наведену јединицу локалне самоуправе организовано на напријед наведени начин, у конкретном случају је споран основ одговорности туженог за штету проузроковану тужитељу.

Наиме, шахт као дио водоводне мреже, сам по себи, када је у „исправном стању“, то јесте, када служи сврси и нема оштећења усљед којих би представљао извор опасности на путу којим се пролазници крећу, нема карактер опасне ствари. Међутим, у ситуацији када „поклопац“ шахта не служи својој функцији, као што је овдје случај, гдје је тужитељ, крећући се тротоаром и сматрајући да је шахт у исправном стању, јер је на очиглед био „затворен“, пропао кроз шахт, исти у таквом – оштећеном (неисправном) стању, представља опасну ствар за пролазнике. Код оваквог стања ствари и чињенице, да сагласно одредби члана 32. став 1. ЗКД надзор над спровођењем ЗКД врше јединице локалне самоуправе, које су у обавези да прате обављање комуналне дјелатности и спровођење одредаба ЗКД и других прописа и општих аката (која обавеза надзора је прописана у члановима 32. до 36. тог закона), правилно су нижестепени судови судили када су утврдили да у конкретном случају постоји одговорност туженог, као имаоца опасне ствари и по основу пропуштања дужног надзора над предузећем које је основао за вршење комуналне дјелатности, усљед чијих пропуста у неодржавању шахта који спада у комуналне објекте из члана 3. тачка с) ЗКД, је дошло до повређивања тужитеља. С обзиром на описану чињеничну и правну ситуацију, по оцјени овога суда, тужени није доказао постојање околности које би сагласно одредби члана 177. став 3. ЗОО, искључивале његову одговорност за предметну штету.

На овакав закључак овог суда, не мијења на ствари околност да је водоводна мрежа до водомјера (која се према члану 2. Одлуке о водоводу и канализацији, сматра дијелом „јавног водовода“), повјерана на управљање и одржавање В. а.д. Д., код чињенице да је према истој одредби, водоводна мрежа у власништву туженог. Осим тога, однос тужитеља и туженог који је успостављен на основу ЗКД и поменуте Одлуке туженог, је њихов међусобни однос, који не искључује одговорност туженог, у односу на кога је и постављен тужбени захтјев, за накнаду предметне штете.

Према одредби члана 200. став 1. ЗОО, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности..., суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству; приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Када се имају у виду наведене околности у којима је дошло до повређивања тужитеља, интензитет и дужина трајања душевних болова због умањења животне активности и посљедице овог вида штете, о чему су се изјаснили поменути вјештаци, основано се у ревизији указује да досуђени износ ове накнаде, одступа од износа који се у пракси судова досуђују за исти облик штете, што је у супротности са оријентационим критеријима за одређивање накнаде овог вида штете, усаглашеним од стране Врховног суда Републике Српске, Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине и Апелационог суда у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, на Панелу за уједначавање судске праксе из грађанске области одржаном 17.3.2016. године. При том, по оцјени овога суда, нижестепени судови при одмјеравању предметне накнаде, нису у довољној мјери имали у виду све

релевантне околности конкретног случаја, нарочито степен умањења животне активности и посљедице овог вида штете, чиме би било задовољено начело индивидуализације тог облика нематеријалне штете, као битне карактеристике правног стандарда правичне новчане накнаде из поменутих законских одредби, па тиме што накнада није одмјерена у складу са поменутих оријентационим критеријима, у конкретног случају не значи да се иста у овом ревизионом поступку одређује у виду својеврсне тарифе. Насупрот томе, побијана пресуда је у том дијелу преиначена из разлога, што је цијенећи изведене доказе, а нарочито посљедице повређивања, овај суд нашао, да су нижестепени судови у доброј мјери прецијенили елементе из одредбе члана 200. став 1. ЗОО и да исти не оправдавају досуђивање накнаде за овај вид штете у износу од 12.000,00 КМ, на што се с правом указује у ревизији.

Нижестепени судови су проведене доказе оцијенили на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП, побијана пресуда задовољава стандард прописан чланом 191. ЗПП, а другостепени суд је оцијенио наводе жалбе који су од одлучног значаја (члан 231. истог закона), па наводи ревизије да је побијана пресуда захваћена повредама наведених законских одредби, нису основани.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије, нису од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. и члана 250. став 1. ЗПП, у вези са чланом 241. став 1. истог закона, одлучено је као у изреци.

Како је тужитељ тужбеним захтјевом тражио накнаду штете у износу од 29.872,56 КМ, сразмјерно успјеху у овом спору од 39%, припада му накнада трошкова, специфицираних у првостепеној пресуди, у износу од 1.775,50 КМ (члан 397. став 2. ЗПП, у вези са чланом 386. став 1. истог закона).

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић